

ТЕОРІЯ СТИГМАТИЗАЦІЇ (ІНТЕРАКЦІЇ)

Окрема кримін. теорія, розвинена у працях Ф. Танненбаума та Е. Сатерленда, яка пояснює процес криміналізації особистості механізмами соц. таврування та наступної інтеракції. Соц. таврування – умовний термін, який відображає позначення суспільством (окремими групами чи особами) соц. статусу людини за певним критерієм (так зване «навішування ярликів»; англ. «stigma» - ганьба, безчестя, «stigmatize» - таврувати, ганьбити). При достатньо інтенсивному підтриманні відпов. стигми людина підсвідомо прагне до відповідності їй: людина схильна поводити себе в соц. середовищі згідно сформованим очікуванням інших суб'єктів (реакція інтеграції). Стигматизація, таким чином, за висловом Е. Сатерленда, прирікає людину до злоч. кар'єри. Якщо після відбуття покарання чи навіть приводу до поліції не вдається позбавитись відпов. ярлику, він вносить суттєві корективи до організації життєд-ті: зменшується сфера й інтенсивність соц. зв'язків, розширюються обмеження (формальні чи неформальні) у прийнятті на роботу, отримання банківських позик тощо. Відтак, будучи до певної міри соц. відчуженою, людина починає поводити себе згідно соц. очікуванням, тобто вчиняти злочини, залучатися до орбіти крим. субкультури.

Теорія стигматизація вважається достатньо наук. обґрунтованою та знаходить своє широке застосування у наук. дослідженнях та кримін. практиці, зокрема в процесі реформування системи ювенальної юстиції, пеніт. системи тощо.

© Ю. Орлов, 2017

ТЕОРІЯ СУБКУЛЬТУР

Окрема кримін. теорія, розвинена в 50-х роках ХХ ст. американським вченим А. Коеном на базі концепції конфлікту культур. Оперуючи базовими категорії останньої, теорія субкультур акцентує увагу на конфліктних взаємодіях окремих субкультур з материнськими культурами. Найбільш гострі соц. наслідки (зокрема, криміналізацію суспільства) викликає поширення елементів крим. субкультури, яка відіграє роль не лише відособлення маргінальних елементів за критерієм причетності до злоч. д-ті, а й сприяє спадкоємності звичаїв, традицій, способів організації життєд-ті злочинського середовища, відтворенню, врешті-решт, злоч-ті.

Теорія субкультур акцентує свою увагу також і на зв'язків злоч-ті неповнолітніх з молодіжними субкультурами: емо, готів, скінхедів, футбольних фанатів, геймерів, блогерів тощо. Досліджуються їх деструктивні елементи та зв'язок з деформацією особистісних рис молодих людей.

© Т. Шевчук, 2017

ТЕРОР

(від лат. terror – страх, жах) – політика тотального залякування, придушення політ., ідеол. тощо противників шляхом застосування невідбиркового насильства. Появу цього терміна, що характеризує конкретні явища і процеси, звичайно пов'язують з якобінською диктатурою у Франції 1793,